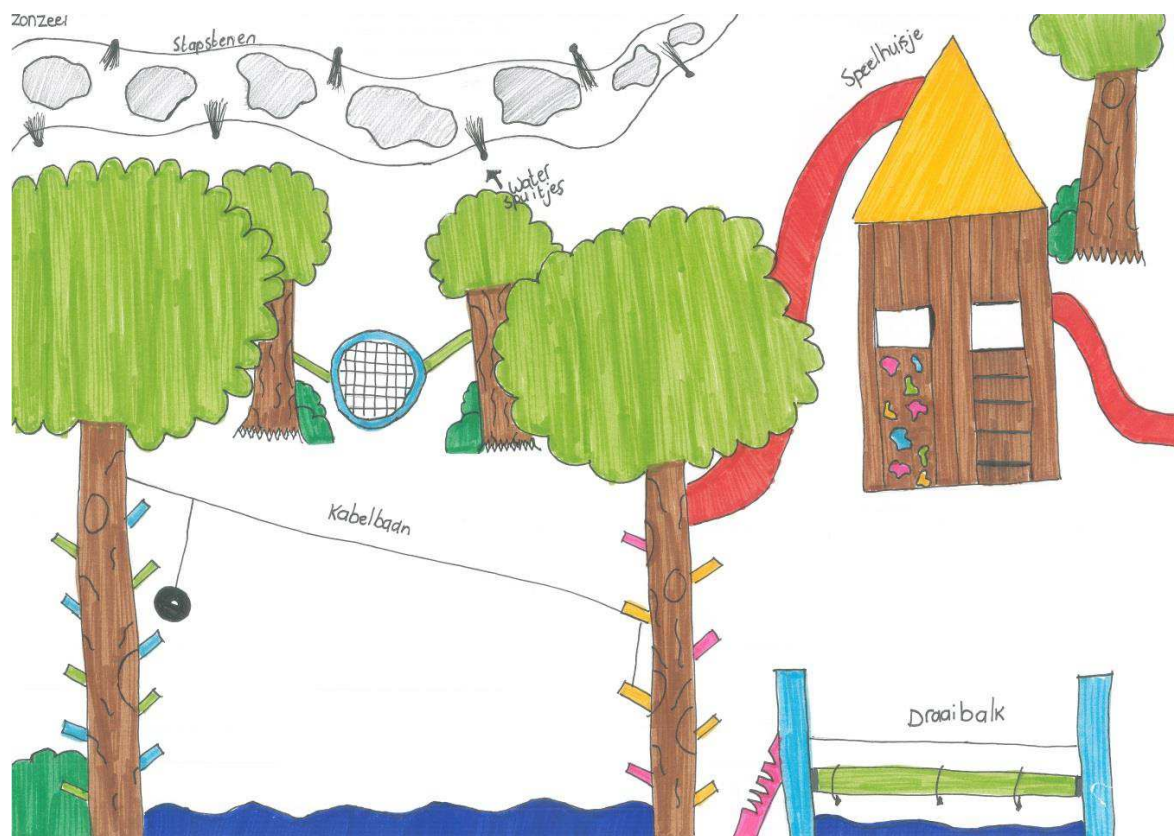

Beleidsplan speelruimte 2015-2024

Spelen is bewegen

Figuur 1 Tekening leerling BS De Zonzeel Terheijden

Versie : Opinieronde 24 september 2015
Datum : 08-09-2015
Samengesteld door : ing. J. Mandemakers

SAMENVATTING

Het nieuwe beleidsplan 'Spelen is bewegen' komt voort uit de wens om actief invulling te geven aan gemeentelijk speelruimtebeleid. Het doel dat de gemeente heeft met dit beleidsplan speelruimte is:

"Een handleiding voor ontwerp, realisatie en beheer van speelgelegenheden."

Hierdoor ontstaat op termijn eenheid in de kwaliteit en verscheidenheid aan speelgelegenheden. Daarnaast biedt het beleidsplan de zekerheid dat de buitenspeelruimte een belangrijke plek krijgt in het gemeentelijk beleid. In dit beleidsplan speelruimte staan uitgangspunten waaraan openbare (speel)plekken moeten voldoen.

Uitgangspunt

De gemeente Drimmelen streeft naar een duurzame openbare ruimte waarin jong en oud in harmonie met en naast elkaar kunnen spelen, bewegen en verblijven. Elke vorm van openbare ruimte kan hieraan bijdragen. Dit is niet perse een keurig ingerichte speelplek; het is een plek in de openbare ruimte waar een spel kan ontstaan. Bijvoorbeeld stoepen, parken, pleinen en groenstroken.

De inrichting van speelgelegenheden is een mix van speeltoestellen en -aanleidingen. Dit daagt uit en stimuleert kinderen creatief te zijn in hun spel. Ten opzichte van de huidige situatie worden er vaker speelaanleidingen geplaatst.

De gemeente ziet daarbij aspecten als vies worden en/of mogelijk eens een letterlijke kleerscheur op lopen als onderdeel van spelen; dit gaat met vallen en opstaan.

Visie

De bijdrage die spelen kan leveren aan de sociale en maatschappelijke ontwikkelingen leidt tot de volgende visie:

Spelen is bewegen waarbij iedere leeftijdscategorie de mogelijkheid krijgt om actief en participierend gebruik te maken van de openbare ruimte in Drimmelen. De inrichting is daarbij afgestemd op de behoefte van de gebruikers. Het accent bij te vervangen speeltoestellen zal liggen op avontuurlijk en natuurlijk.

Realisatie

De komende jaren worden drie natuurlijke speelplekken aangelegd. Mogelijk geschikte plekken hiervoor zijn 'De Ronde Bergen' in Made, het bosgebied achter het Koningsveld in Terheijden en het Morgenstondbosje in Hooge Zwaluwe.

Uit het jongerenwerk en uit de reacties van de kinderen blijkt er een grote behoefte te zijn aan goed bespeelbare trapveldjes in de drie grote kernen. Voorgesteld wordt daarom om in de kernen Lage Zwaluwe, Made en Terheijden een Cruyff Court of een soortgelijke invulling van een modern trapveldje aan te leggen. Op deze wijze wordt eveneens invulling gegeven aan de beoogde versterking van sporten in de openbare ruimte conform het nieuwe sportbeleid.

Om bij vervanging van een speelplek de valondergrond te veranderen naar een kunstgrasvalondergrond wordt voorgesteld om de jaarlijkse dotatie in de vervanging/onderhoud investeringen te verhogen.

Evaluatie

De gemeente is continu in beweging. Daarom zal na vijf jaar een tussentijdse beoordeling van het beleidsplan speelruimte en de voortgang van de uitwerking plaatsvinden.

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	3
1 INLEIDING	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Proces	7
1.3 Doel van het plan	8
1.4 Afbakening	8
1.5 Periode en beoordeling beleidsplan	8
1.6 Leeswijzer	8
2 VISIE 'SPELEN IS BEWEGEN'	9
2.1 Maatschappelijke ontwikkelingen	9
2.2 Sociale ontwikkelingen	9
2.3 Visie 'Spelen is bewegen'	10
2.4 Behoeftte van de gebruikers	10
3 SPELEN IN DRIMMELEN	11
3.1 Huidige situatie	11
3.1.1 Algemene beschrijving	11
3.1.2 Huidig aanbod	11
3.1.3 Analyse	12
3.2 Uitgangspunten bij de inrichting	13
3.3 Straatmeubilair en verlichting	15
3.4 Spelen en hondenpoep	15
3.5 Meervoudig ruimtegebruik	15
3.6 Adoptie speeltoestel/zandbak	16
3.7 Sportparken	16
4 AVONTUURLIJK EN NATUURLIJK	17
4.1 Meerwaarde	17
4.2 Aanleg	17
4.3 Ontwerpcriteria	18
4.4 Verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid	19
4.5 Onderhoud en veiligheid	19
4.6 Spelen en sport	19
4.7 Informele speelruimte	20
5 PARTICIPATIE	21
5.1 Participatieladder	21
5.2 Stand van zaken	21
5.3 Participatie in Drimmelen	22
5.4 Omgaan met meldingen	22
5.5 Dorpsgericht werken	23

6	SAMENWERKING.....	24
6.1	De rol van de gemeente	24
6.2	Bewonersparticipatie en betrokkenheid van bewoners.....	24
6.3	De rol van jongerenwerk en politie	24
6.4	Spelen op straat	24
6.5	Samenwerking met andere beleidsterreinen.....	25
7	REALISATIE	27
7.1	Planning.....	27
7.2	Financiën	27
7.3	Giften en sponsoring	28
7.4	Subsidies	28
7.5	Inkoop en aanbesteding	28
7.6	Duurzaamheid	29
7.7	Communicatie	31

De bedragen die in dit beleidsplan genoemd worden zijn exclusief BTW.

BIJLAGEN

- A. Begrippenlijst
- B. Ideeën kinderen 'Avontuurlijk en Natuurlijk'
- C. Overzicht speelplekken in de gemeente Drimmelen
- D. Tekeningen kinderen basisscholen

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Voorliggend beleidsplan 'Spelen is bewegen' komt voort uit de wens om actief invulling te kunnen geven aan gemeentelijk speelruimtebeleid. Het vorige beleidsplan uit 2004 betrof het saneren van overbodige en versleten speelplekken en de vervanging van speeltoestellen. In dit nieuwe beleidsplan komt het totale proces van het ontwikkelen, uitvoeren en beheren van speelruimte¹ aan de orde. Dit als onderdeel van de openbare ruimte.

In het coalitieakkoord 'Samen investeren in Drimmelen' staat opgenomen om bewoners en bedrijven actief te betrekken bij de woon- en werkomgeving. Met een aangescherpt en verfrissend speelruimtebeleid kan de gemeente voor dit onderdeel hieraan richting geven. Daarnaast is een helder en praktisch speelruimtebeleid nodig om ervoor te zorgen dat speelruimte vanaf de planfase in nieuwbouwwijken erbij wordt betrokken.

Spelen levert een positieve bijdrage aan beweging en gezondheid. Hiervoor zijn veilige speelplaatsen belangrijk.

Figuur 2 Formele speelruimte: De Kindem Made

Figuur 3 Informele speelruimte: Hoefplein Terheijden

¹ Definitie van speelruimte

Speelruimte betreft ten eerste de ruimte die fysiek aanwezig is om te spelen, zowel in de openbare ruimte als op de ingerichte speelplekken. Ten tweede gaat speelruimte over de spreekwoordelijke ruimte die de doelgroep gegund wordt, met andere woorden: waar *mag* hij of zij spelen?

Met informele speelruimte wordt de ruimte aangeduid waar de doelgroep leeft, woont en veilig kan spelen, zoals op de straat, de stoep, het plantsoen en het water, maar waar geen specifieke speeltoestellen staan.

Met formele speelruimte wordt de ruimte aangeduid die specifiek en exclusief is ingericht voor de speelfunctie. Dit zijn bijvoorbeeld gemeentelijke speelplekken en goed toegankelijke speeltuinen en openbare schoolpleinen.

1.2 Proces

De uitgangspunten in de opinieronde van 27 november 2014 hebben als input gediend voor het nieuwe beleidsplan speelruimte. Vervolgens is met verkregen informatie via deskresearch, interne klankbordgroep, jongerenwerker, scholen, bewonersgroepen het beleidsplan verder vorm gegeven.

In de opinieronde van 27 november 2014 heeft de raad de voorkeur uitgesproken om een uitwerking te maken voor spelen in een speelbosachtige omgeving. Een natuurspeelbos is vaak een zeer gewaardeerde speelruimte voor de kinderen en jeugd. In het komend jaar worden daarom drie natuurspeelplekken gemaakt. Deze speelruimten bieden unieke speel- en ontdekkingsuitdagingen.

Op 25 juni 2015 is tijdens een bijeenkomst over groene plannen in Drimmelen met vertegenwoordigers van verschillende partijen zoals bijvoorbeeld Staatsbosbeheer en de Madese Natuurvrienden gesproken. Dit leverde aanvullende ideeën op om tot realisatie van spelen in een speelbosachtige omgeving te komen.

Figuur 4 Overleg met kinderen uit groep 8 van BS De Schittering Hooge Zwaluwe

Zoals hierboven staat is de gemeente voor het opstellen van het nieuwe beleidsplan over buiten-speelruimtes in de gemeente te rade gegaan bij de gebruikers: kinderen.

Lilian Lambrechts, coördinator dorpsgericht werken, en John Mandemakers, beleidsmedewerker, zijn alle basisscholen in de gemeente langsgegaan. Wethouder Jan-Willem Stoop ging mee tijdens het bezoek aan De Schittering in Hooge Zwaluwe. Zij vroegen leerlingen van verschillende groepen mee te denken over de inrichting van speelplekken. Ze konden aangeven welke klim- of speeltoestellen zij leuk vinden. Dit mochten ze ook tekenen. Zie voor deze ideeën ook bijlage B.

De bijdrage van de kinderen is verwerkt in voorliggend beleidsplan. De tekeningen zijn als bijlage D. bijgevoegd.

1.3 Doel van het plan

Het doel dat de gemeente heeft met dit beleidsplan speelruimte is:

"Een handleiding voor ontwerp, realisatie en beheer van speelgelegenheden."

Hierdoor ontstaat op termijn eenheid in de kwaliteit en verscheidenheid aan speelgelegenheden. Daarnaast biedt het beleidsplan de zekerheid dat de buitenspeelruimte een belangrijke plek krijgt in het gemeentelijk beleid. In dit beleidsplan speelruimte staan uitgangspunten waaraan openbare (speel)plekken moeten voldoen.

Figuur 5 'Spelen is bewegen'

1.4 Afbakening

De mogelijkheid tot spelen staat voornamelijk onder druk in de bebouwde kom. Voor de buitengebieden kan gesteld worden dat er over het algemeen huizen staan met ruime tuinen waarin kinderen voldoende speelgelegenheid hebben. Spelen buiten de bebouwde kom wordt daarom niet betrokken in het beleidsplan speelruimte.

1.5 Periode en beoordeling beleidsplan

Dit beleidsplan speelruimte geeft het beleid weer voor de wijze waarop men de komende tien jaar met de speelruimte wil omgaan. Op basis hiervan wordt een beheer- en vervangingsplan opgesteld. De visie zoals vastgelegd in hoofdstuk 2 is het ijkpunt voor vervolgstappen. De gemeente is continu in beweging. Daarom zal na vijf jaar een tussentijdse beoordeling van het beleidsplan speelruimte en de voortgang van de uitwerking plaatsvinden.

1.6 Leeswijzer

Het beleidsplan 'Spelen is bewegen' biedt een overzicht van hoe de gemeente omgaat met spelen binnen haar gemeentegrenzen. In hoofdstuk 2 is de visie op speelplekken weergegeven, waarna in hoofdstuk 3 wordt uitgelegd hoe en op welke manier in Drimmelen gespeeld wordt. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op avontuurlijke en natuurlijke speelgelegenheden. De participatie wordt beschreven in hoofdstuk 5. De samenwerking benodigd bij de uitvoering van het speelbeleid wordt beschreven in hoofdstuk 6. Tot slot wordt in hoofdstuk 7 ingegaan op de realisatie van het nieuwe beleid.

2 VISIE 'SPELEN IS BEWEGEN'

Bewegen terwijl je speelt is het allerbelangrijkst! De openbare ruimte biedt mensen de mogelijkheid tot spelen, plezier maken of verblijven. Voor alle leeftijden biedt de openbare ruimte mogelijkheden om te bewegen en bij te dragen aan maatschappelijke, sociale en cognitieve ontwikkelingen. Daarbij kan spelenderwijs de wereld ontdekt worden.

2.1 Maatschappelijke ontwikkelingen

Buiten spelen beïnvloedt op een positieve manier de gevaren van welvaartsziektes. Zo zorgen sporten en bewegen er onder andere voor dat de strijd wordt aangegaan met overgewicht. De openbare ruimte biedt mogelijkheden dit alleen of met anderen samen te doen.

Kinderen die buiten spelen ontwikkelen een binding met hun leefomgeving. Later zullen ze zich er daardoor eerder verantwoordelijk voor voelen. Dit draagt bij aan de ontwikkeling van goed burgerschap en een stabiele samenleving. Spelen, bewegen en verblijven in de buitenruimte is daarom erg belangrijk.

2.2 Sociale ontwikkelingen

De huidige maatschappij wordt steeds individualistischer, waarbij steeds meer van de mens wordt gevraagd. De openbare ruimte biedt mogelijkheden om bijvoorbeeld te sporten², spelen (alleen of met anderen), elkaar te ontmoeten en nieuwe dingen te leren.

Door samen te spelen en te bewegen neemt men kennis van elkaars normen en waarden en leert men elkaar kennen bij naam. Door gemeenschappelijke interesses en beleving worden mogelijk onoverbrugbare verschillen beslecht.

Figuur 6 Wiebelbrug

² Voorbeelden van sporten zijn: joggen, skeeleren, fietsen en wandelen

2.3 Visie 'Spelen is bewegen'

De gemeente Drimmelen streeft naar een duurzame openbare ruimte waarin jong en oud in harmonie met en naast elkaar kunnen spelen, bewegen en verblijven. Elke vorm van openbare ruimte kan hieraan bijdragen. Dit is niet perse een keurig ingerichte speelplek; het is een plek in de openbare ruimte waar een spel kan ontstaan. Bijvoorbeeld stoepen, parken, pleinen en groenstroken.

De inrichting van speelgelegenheden is een mix van speeltoestellen en -aanleidingen. Dit daagt uit en stimuleert kinderen creatief te zijn in hun spel. Ten opzichte van de huidige situatie worden er vaker speelaanleidingen geplaatst.

De gemeente ziet daarbij aspecten als vies worden en/of mogelijk eens een letterlijke kleerscheur op lopen als onderdeel van spelen; dit gaat met vallen en opstaan.

De bijdrage die spelen kan leveren aan de sociale en maatschappelijke ontwikkelingen leidt tot de volgende visie:

Spelen is bewegen waarbij iedere leeftijdscategorie de mogelijkheid krijgt om actief en participierend gebruik te maken van de openbare ruimte in Drimmelen. De inrichting is daarbij afgestemd op de behoefte van de gebruikers. Het accent bij te vervangen speeltoestellen zal liggen op avontuurlijk en natuurlijk.

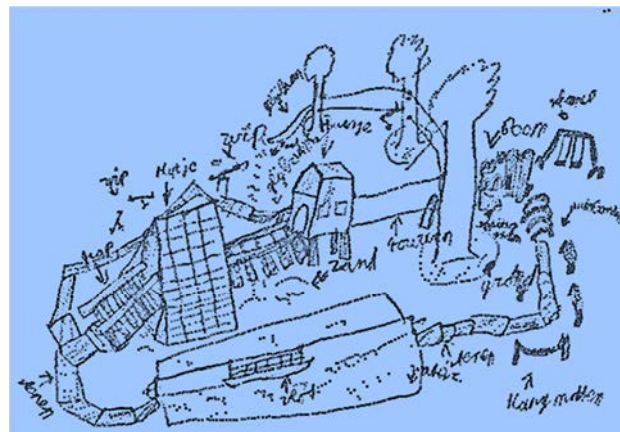
Het beleid richt zich in eerste instantie op jongeren in de leeftijd van 0 tot 18 jaar. Op basis van spelgedrag en actieradius zijn hierbinnen de volgende subgroepen te onderscheiden:

- Kinderen: 0 tot en met 5 jaar
- Kinderen: 6 tot en met 11 jaar
- Jongeren: 12 tot en met 18 jaar

Naast de kinderen en jongeren richt het beleid zich ook op ouders, senioren (50 plus) en bewonersgroepen. Voor ontwikkeling, uitvoering en beheer dienen de senioren en/of bewonersgroepen zelf initiatiefnemer te zijn. Als senioren met een idee komen wordt bekeken wat de mogelijkheden zijn vanuit de gemeente voor cofinanciering.

2.4 Behoefte van de gebruikers

Om de gebruikers van de openbare ruimte zo goed als mogelijk te kunnen ondersteunen moet een behoefteanalyse de basis zijn van de inrichting. Door participatie kunnen de behoeftes en ideeën vertaald worden naar een bijdrage in een duidelijk ontwerp. Bij kleinschalig onderhoud waarbij maar één speeltoestel wordt vervangen is de graad van participatie minder intensief.

Figuur 7 Tekening leerling BS 't Klaverblad Drimmelen

3 SPELEN IN DRIMMELEN

De buitenruimte is een onmisbaar deel van de leefwereld van kinderen en jongeren. Buiten komen ze andere hindernissen, uitdagingen en verrassingen tegen dan binnen en moeten ze reageren op onverwachte situaties. Buiten komen ze leeftijdgenoten tegen. Buitenspelen geeft kinderen en jongeren voortdurend prikkels waardoor ze zich fysiek, sociaal-emotioneel en verstandelijk sterk ontwikkelen³.

3.1 Huidige situatie

3.1.1 Algemene beschrijving

De blauwgroene gemeente Drimmelen bestaat uit een zestal dorpen (Drimmelen, Hooge Zwaluwe, Lage Zwaluwe, Made, Terheijden en Wagenberg) met daarnaast nog enkele buurtschappen (Helkant en Blauwe Sluis) die allemaal een eigen bijzondere karakteristieke uitstraling hebben. Het is een mooie plattelandsgemeente waarin het toerisme/recreatie en de agrarische sector belangrijke peilers zijn. In de gemeente wonen ruim 26.500 inwoners.

Op dit moment zijn er in de gemeente Drimmelen 5.331⁴ kinderen in de leeftijdsgroep 0 tot 18 jaar; waarvan 1.362 kinderen in de leeftijdsgroep 0 t/m 5 jaar, 1.641 kinderen in de leeftijdsgroep 6 t/m 11 jaar en 2.328 kinderen/jongeren 12 t/m 18 jaar. Ter vergelijking wonen er in totaal 11.738 senioren (50-plus) in de gemeente Drimmelen.

3.1.2 Huidig aanbod

Driekwart van de keren dat kinderen buiten spelen, spelen ze niet op speeltoestellen maar gewoon op straat, op de stoep, op grasveldjes of in bosjes. Dus op plekken in de openbare ruimte die aantrekkelijk zijn om te spelen, maar die ook een andere functie hebben. Deze plekken worden aangeduid met de verzamelnaam 'informele speelruimte'. Wie erop let, ziet dat ook in Drimmelen veel in de informele speelruimte gespeeld wordt.

De jongeren richten zich in de openbare ruimte op het sporten met, en ontmoeten van leeftijdgenoten. Het ontmoeten gebeurt veelal informeel, op spontaan ontstane plekken en veel minder op speciale speel- en ontmoetingsplekken.

Speelplekken

Op dit moment zijn er binnen de gemeente in totaal 282⁵ speelobjecten verspreid over 72⁶ openbare speelplekken. Dit gaat om de formele speelplekken; grasveldjes waarop geen speelaanleidingen als doelen zijn geplaatst zijn hierbij niet betrokken.

Er zijn speelplekken voor leeftijdsgroepen in het bijzonder en er zijn gecombineerde speelplaatsen. Zo zijn er speelplaatsen voor jonge kinderen met glijbanen, klimobjecten en wipstoestellen. Daarnaast zijn er trapveldjes, pingpongtafels, skateterreinen en een rondhangtoestel (phono) voor de oudere kinderen en jongeren. In totaal zijn er 20 trapveldjes.

De gemeente heeft de aanwezige speelplekken op kaart vastgelegd. De kaart is actueel en geeft inzicht in de inrichting van de speelplek en de eigenaar en beheerder van de speeltoestellen. Zie bijlage C.

³ Netwerkdokument Platform Ruimte voor de Jeugd (2005)

⁴ Bron: Afdeling Burgerzaken Drimmelen (oktober 2014)

⁵ Hiervan heeft de gemeente Drimmelen in totaal 173 speelobjecten in beheer en onderhoud

⁶ Inclusief openbaar toegankelijke schoolpleinen en andere openbaar toegankelijke speelplekken die niet in beheer zijn bij de gemeente

De gemeente heeft geen voorzieningen zoals Jeu de boules banen en bewegingstoestellen in beheer voor de senioren. Deze zijn echter wel aanwezig. De senioren dragen zelf zorg voor ontwikkeling, uitvoering en beheer.

Om de veiligheid te kunnen garanderen worden jaarlijks veiligheids- en functionele inspecties uitgevoerd. Op basis hiervan worden onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd en blijven de toestellen veilig bruikbaar. Areaaluitbreiding van speeltoestellen hoort dan ook altijd te worden doorberekend in de budgetten voor onderhoud en vervanging.

Beschikbaar budget

De inrichtingskosten van een speelplek worden binnen de gemeente Drimmelen vervangen over een periode van 10, 15 of 20 jaar⁷. Hiervoor is een voorziening gevormd die jaarlijks gevoed wordt met een storting. Deze jaarlijkse storting bedraagt ongeveer € 40.000 (begroting 2015). Daarnaast is er in de exploitatie een bedrag opgenomen voor gebruikelijk onderhoud en het uitvoeren van de verplichte inspecties voor een bedrag van in totaal ongeveer € 33.000.

3.1.3 Analyse

In 2004 is een deel van de speelplekken gesaneerd. In de afgelopen jaren is vooral geïnvesteerd in het veiliger maken van de bestaande speelplekken. Onveilige objecten zijn vervangen en er is geïnvesteerd in het actief betrekken van de omwonenden en kinderen bij de renovatie van speelplekken.

Het algemene beeld is dat de speelruimtenorm in de bestaande wijken in Drimmelen gemiddeld 2% bedraagt. Uitzondering hierop vormt de kern Lage Zwaluwe. Hier zijn beduidend minder speelgelegenheden.

In de burgerpeiling Waarstaatjegemeente 2013 is in tabel 21 af te lezen dat de speelmogelijkheden in Lage Zwaluwe een onvoldoende scoren. Zie onderstaande afbeelding. Gemiddeld scoort de gemeente Drimmelen in totaal een 5,9. Uitgangspunt is om met het nieuwe beleid deze score op te trekken naar gemiddeld in totaal een 6,5 voor de gemeente Drimmelen.

Tabel 21 1 Er zijn voldoende voorzieningen in de directe woonomgeving, wijk (deel I)*

	Tevredenheid burger over voorzieningen in de wijk:							
	Directe woonomgeving		Leefbaarheid buurt		Winkels in de buurt		Speel-mogelijkheden	
	cijfer	N	cijfer	N	cijfer	N	cijfer	N
Drimmelen	7,6	120	7,4	120	5,7	102	5,8	99
Hooge Zwaluwe	7,4	239	7,2	237	7,4	235	6,6	202
Lage Zwaluwe	7,1	336	7,1	333	6,8	339	5,2	280
Made	7,3	413	7,3	412	8,7	419	5,9	352
Terheijden	7,5	386	7,4	387	8,0	386	6,1	324
Wagenberg	7,2	247	7,2	247	7,3	245	5,4	200
Gemeente totaal	7,3	1.741	7,3	1.736	8,0	1.726	5,9	1.457

* Bron: Vragenlijst burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl (2013).

Figuur 8 Tabel 21 Waarstaatjegemeente 2013

De kwaliteit van de informele speelplekken in Drimmelen is over het algemeen goed en deze plekken zijn in en rond de kernen ruim voorhanden. Het gaat hierbij om rustige en veilige stoepen, straten en pleinen en groenvoorzieningen als grasveldjes, houtwallen en bosjes.

⁷ afhankelijk soort toestel

Er komen bij de gemeente relatief weinig klachten binnen over vandalisme en overlast bij speelplekken. Bij de gemeente binnenkomende klachten en meldingen worden in overleg met omwonenden snel opgelost.

Figuur 9 Tekening leerling BS 'De Elsenhof' Wagenberg

3.2 Uitgangspunten bij de inrichting

Om de visie 'spelen is bewegen' vorm te geven heeft de gemeente een aantal doelstellingen en randvoorwaarden in verschillende categorieën geformuleerd. De categorieën zijn:

- Veiligheid
- Verkeer
- Omvang
- Inrichting
- Handicap toegankelijkheid
- Doelgroep
- Participatie
- Onderhoud

De doelen en randvoorwaarden staan hieronder per categorie benoemd.

Veiligheid

- Speeltoestellen en valondergronden in de openbare ruimte vallen onder de Europese richtlijn 88/378/EEG, waarbij voor speeltoestellen de EN 1176 en voor valondergronden de EN 1177 geldt. Uitzondering kan worden gemaakt voor bouwwerken op natuurlijke speelplekken. Hier is namelijk nog geen speciale wetgeving voor ontwikkeld. Toestellen voldoen wel aan de Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen (WAS)
- Sociale veiligheid wordt nagestreefd bij (ingerichte) speelgelegenheden. Dit wordt gewaarborgd in het proces van de totstandkoming van een plan
- Een speeltoestel en zijn plaats wordt minimaal één keer per jaar gecontroleerd op veiligheid en één keer per jaar op functionaliteit.

Verkeer

- Nieuwe speelgelegenheden komen bij voorkeur niet langs 50km wegen. Als hiervan wordt afgeweken worden passende maatregelen genomen.

Omvang

- De afstands- en oppervlaktenormen, opgesteld door de Nederlandse Unie van Speeltuin Organisaties (NUSO), gelden als leidraad binnen het product 'spelen'.
- Gestreefd wordt dat drie procent van de openbare ruimte van een nieuwbouwwijk wordt ingericht als een geschikte plek om op te 'spelen'. In nog op te stellen ruimtelijke plannen voor nieuwbouw wordt de 3 procentnorm speelruimte van Jantje Beton verwerkt. Voor nieuwe woonwijken geldt daarmee dat er minimaal 3 procent formele speelruimte is.
- Voor bestaande wijken wordt het huidige gemiddelde percentage van 2% als ijkpunt en streefbeeld⁸ gehanteerd.
- Bij ontwerp en onderhoud van de openbare ruimte wordt nagegaan of en hoe de bespeelbaarheid van informele speelruimtes verhoogd kunnen worden. In de gemeente Drimmelen is veel openbare ruimte die aantrekkelijk en veilig genoeg is voor kinderen om er in te spelen. Soms kan de speelwaarde van deze ruimte met eenvoudige maatregelen sterk worden verbeterd. Hier wil de gemeente de komende jaren op alle betrokken beleidsterreinen gericht aandacht aan besteden.

Inrichting

- De speelfunctie van de speelplek moet een toegevoegde waarde hebben op bestaand aanbod en behoefte van de doelgroep
- De speelgelegenheid past binnen de uitstraling van de wijk
- Bij voorkeur een natuurlijke overgang van de speelgelegenheid naar de omgeving (dus zo min mogelijk hekwerken)
- Bij informele speelruimte is de inrichting van de volgende gebieden belangrijk:
 - Verhardingen in de vorm van stoepen, woonerven, parkeerplaatsen, straten en pleinen;
 - Groenvoorzieningen als grasveldjes, bosjes en houtwallen in of langs woonwijken;
 - Waterpartijen als sloten, wadi's en vijvers.
- Bij speeltoestellen in gazon wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van kunstgras als valondergrond, met uitzondering van natuurspeelplekken. Hier wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van natuurlijke ondergronden. Tot nu toe bestaan de valondergronden in gazon veelal uit valzand.
- Bij speeltoestellen in verharding wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van vaste valondergronden zoals rubberen tegels en kunstgras.

⁸ Uit berekeningen is gebleken dat binnen de gemeente Drimmelen de norm in bestaande wijken varieert tussen 1% en 3%.

Handicap toegankelijkheid

- Belangrijk is dat ook een aantal speelplekken handicaptoegankelijk zijn en uitnodigen tot 'samen spelen' onder kinderen met en zonder een handicap. Op dit moment zijn er in de gemeente Drimmelen toestellen aanwezig die toegankelijk zijn voor kinderen met een handicap. Maar deze toestellen zijn niet speciaal met deze doelstelling geplaatst.

Doelgroep

- De demografische samenstelling van de buurt of wijk is leidend voor de inrichting van een speelplek.

Participatie

- Door bewonersparticipatie wordt de behoefte van de inwoners in beeld gebracht. De mate van participatie is afhankelijk van de situatie. In hoofdstuk 5 wordt hier verder op ingegaan. De gemeente is altijd regievoerder en eindverantwoordelijk.

Onderhoud

- Inspectie wijst in bestaande situaties uit of een speeltoestel wel of niet moet worden vervangen. Een kosten-batenanalyse is de basis voor het plegen van onderhoud of het vervangen van het toestel.
- Wanneer bewoners participeren in het onderhoud op speelplekken mogen zij meewerken. Werkzaamheden voor de veiligheid voert de gemeente uit.

3.3 Straatmeubilair en verlichting

In 2013 is het Handboek Straatmeubilair vastgesteld. Hierin is aangegeven dat er in elke speelplek in beginsel één zitbank van hout gecombineerd met een afvalbak wordt aangebracht. Het beleidsplan openbare verlichting richt zich met name op verlichting van de openbare weg. Verlichting kan wel ingezet worden om in donkere periode verblijf te ontmoedigen.

3.4 Spelen en hondenpoep

Als er hondenpoep op de speelplek of het trapveld ligt wordt in ernstige situaties de plek of het veld helemaal niet gebruikt. In de Algemene plaatselijke vervordering (APV) vallen de speelplekken onder de gebieden die verboden zijn voor honden.

3.5 Meervoudig ruimtegebruik

Schoolpleinen hebben ook na schooltijd een grote aantrekkingskracht op kinderen. Omdat deze voorzieningen er al zijn vindt de gemeente het belangrijk dat ze ook na schooltijd toegankelijk zijn. De speelveldjes op schoolpleinen zijn eigendom van en in beheer bij de scholen zelf. Daar ligt ook de bevoegdheid om ze buiten schooltijd wel of niet open te stellen.

Vooruitlopend op het beleidsplan speelruimte heeft de gemeente met de schoolbesturen afgesproken dat de schoolpleinen na schooltijd openbaar toegankelijk zijn. Nu zijn daarom alle schoolpleinen binnen de gemeente Drimmelen opengesteld (deze zijn opgenomen in bijlage C).

Voorwaarden

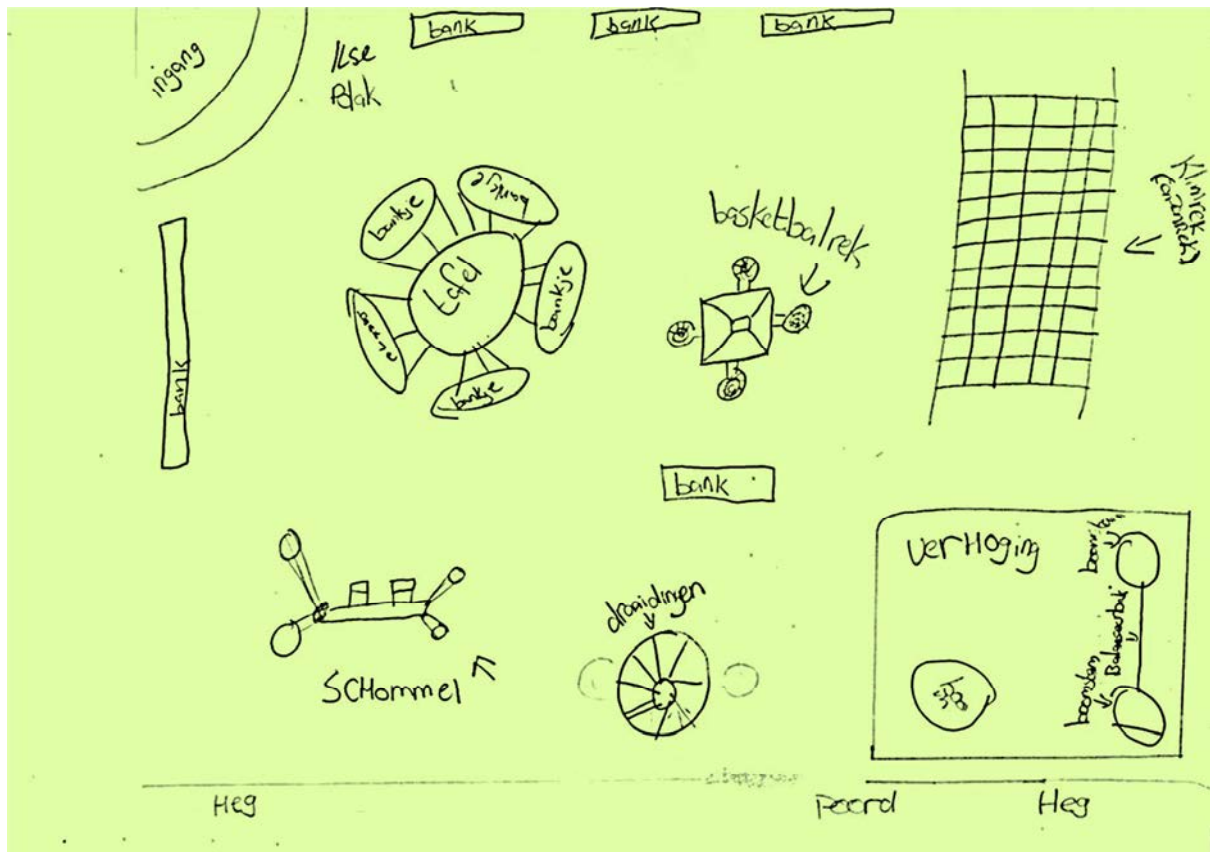
- Toestellen, speelaanleidingen en ondergronden voldoen aan dezelfde eisen als wanneer zij in de openbare ruimte zouden staan
- Periodieke keuringen worden in opdracht en voor rekening van de gemeente uitgevoerd
- Toestellen zijn in eigendom en beheer van de schoolbesturen.

3.6 Adoptie speeltoestel/zandbak

Er zijn diverse mogelijkheden om speeltoestellen of zandbakken te adopteren. De zandbakken in de openbare ruimte zijn voornamelijk geadopteerd door Samen actief Made (SAM). In de kern Wagenberg is een klimtoestel geadopteerd door de dorpsraad Wagenberg. De jeu de boulesbanen in de gemeente worden door diverse bewonersgroepen onderhouden.

3.7 Sportparken

Op een aantal sportparken hebben sportverenigingen speeltoestellen geplaatst. De verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid, voor wat betreft zaken als onderhoud en beheer, veiligheid, toezicht en risico's van het gebruik van het speeltoestel liggen dan enkel en volledig bij de voetbalverenigingen. Het speeltoestel en de plaatsing daarvan moet altijd voldoen aan het Warenwetbesluit 'Veiligheid Attractie- Speeltoestellen'.

Figuur 10 Tekening leerling BS De Grienden Lage Zwaluwe

4 AVONTUURLIJK EN NATUURLIJK

Als onderdeel van de visie 'spelen is bewegen' streeft de gemeente Drimmelen naar avontuurlijke en natuurlijke speelgelegenheden. Dit zijn plekken met inrichtingen die staan voor een volledige vormgeving. De gebruiker wordt door routing en sturing geprikkeld tot sport en spel binnen eigen fantasie en creativiteit.

4.1 Meerwaarde

De meerwaarde van avontuurlijke en natuurlijke speelgelegenheden is vooral dat er veel ruimte is voor de eigen creativiteit en inventiviteit van kinderen. Door de natuurlijke inrichting met water, zand en planten en dieren is de invloed van volwassenen minder duidelijk aanwezig. Kinderen zullen de plek als meer 'eigen' ervaren. Dit draagt bij aan de ontwikkeling van binding met de plek, het voelen van verantwoordelijkheid en duurzaam gedrag. De aanleg van een natuurspeelplek past daarom in het streven naar een duurzame gemeente. Bovendien draagt het bij aan een grotere variatie in speelvoorzieningen in de gemeente.

4.2 Aanleg

Het streven is om de komende jaren minimaal twee natuurlijke speelplekken aan te leggen. Mogelijk geschikte plekken hiervoor zijn 'De Ronde Bergen' in Made en de bossen achter het Koningsveld in Terheijden. Daarnaast zal het accent bij te vervangen speeltoestellen in de wijk liggen op avontuurlijk en natuurlijk.

Medewerkers van Staatsbosbeheer hebben aangegeven medewerking te willen verlenen als de gemeente ook het Morgenstondbosje in Hooge Zwaluwe wil inrichten. Ook hier zou de gemeente een aantal natuurlijke spelaanleidingen kunnen plaatsen. Deze vormen dan een aanvulling op het ecologisch parkje aan het Hoefpad. In de bestaande poel kan bijvoorbeeld een wiebelbrug aangebracht worden.

Figuur 11 Detail wiebelbrug

4.3 Ontwerpcriteria

Onderstaand zijn enkele ontwerpcriteria vanuit kindperspectief⁹ opgenomen voor de inrichting van avontuurlijke en natuurlijke speelgelegenheden.

- De groene speelplek moet toegankelijk en bereikbaar zijn voor zoveel mogelijk kinderen.
- Er moet sprake zijn van een afwisselend speellandschap: hoogteverschillen, licht en donker, open en gesloten, droog en nat.
- Gebruik van diverse materialen, zoals natuurlijke materialen "(hout en steen). De bodem met bijvoorbeeld klei, zand, modder. Water in verschillende vormen: op te pompen, fontein, beek, plas. Beplanting: bloemrijke kruiden, struiken, bomen.
- Recht doen aan behoeften van kinderen, zoals uitdaging tot intensief bewegen in allerlei vormen, rustig ergens kunnen zitten, je thuis en geborgen voelen in de seizoenen, veranderbaarheid van de omgeving.
- Kinderen moeten actief betrokken zijn bij het ontwerptraject, de realisering, het beheer en de wijze van gebruik.

Figuur 12 Voorbeeld inrichting natuurlijk spelen

Figuur 13 Steltenparcours

⁹ Kees Both, Groene Speelplekken (HJK april 2010)

4.4 Verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid

De speelplekken dienen te voldoen aan de geldende normen voor openbare natuurspeelplekken en spelaanleidingen. Tijdens de ontwerpfase en na aanleg wordt een risicoanalyse uitgevoerd, waardoor de speelplek bij ingebruikname een aanvaardbaar risico heeft. Er is geen toezicht aanwezig. Natuurspeelplekken zijn vrij toegankelijk en te gebruiken op eigen risico. Ouders en/of verzorgers blijven, zoals op alle speelgelegenheden in de openbare ruimte verantwoordelijk voor hun kinderen.

4.5 Onderhoud en veiligheid

Een natuurspeelplek is overigens niet per definitie goedkoper dan een gewoon speelveldje. Aan veiligheid en onderhoud worden vergelijkbare eisen gesteld.

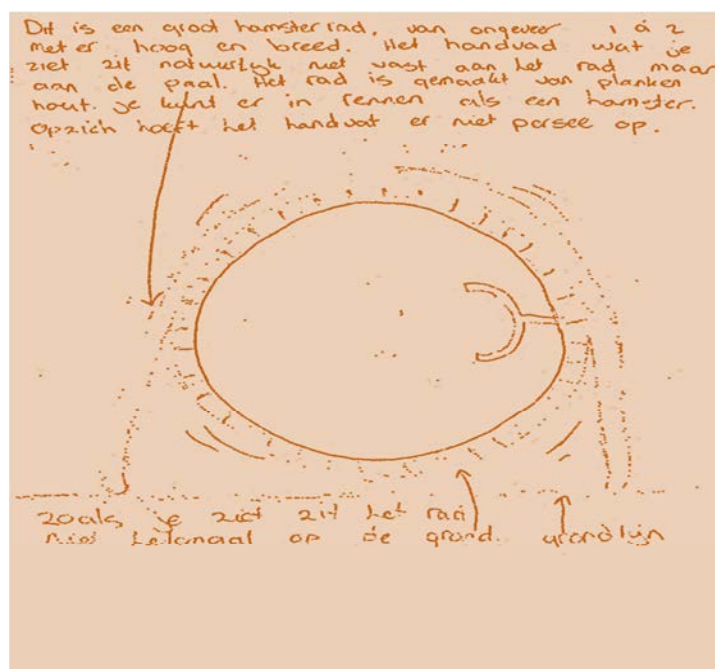
Met het beheer van natuurspeelplekken wordt extra rekening gehouden met speelaanleidingen. Zo kan gemaaid gras worden gebruikt in het spel en kan snoeiafval worden gebruikt om hutten van te bouwen. Hutten en andere bouwsels verwijdert de gemeente minimaal één keer per jaar.

De gemeente streeft naar afval- en hondenpoepvrije speelgelegenheden. Honden zijn, net als op andere speelplekken, niet toegestaan.

Natuurlijk spelen kan ook in groenvoorzieningen en bij waterpartijen die niet speciaal voor spelen zijn aangelegd. Hier willen we in ons beleid ook extra aandacht aan besteden. Dit onderwerp komt aan bod in de volgende paragraaf over informele speelruimte.

4.6 Spelen en sport

Bewegen, spelen en sporten kunnen in elkaars verlengde liggen. In het sportbeleid wordt gestreefd naar multifunctioneel gebruik. Het streven is om het gebruik van sportcomplexen (tijdens bepaalde perioden) openbaar te maken. Een voorbeeld hiervan is het aan te leggen kunstgrasveld Wagenberg dat in eerste instantie voor de handbal wordt aangelegd. Ook de aanleg van Cruyff Courts of soortgelijke invulling van moderne trapveldjes valt hieronder.

Figuur 14 Tekening leerling BS De Stuijthoek Made

4.7 Informele speelruimte

Uitgangspunt is dat de openbare ruimte multifunctioneel is en dus ook bedoeld is om in te spelen. Uitgangspunt is spelen mag, maar overlast of vernielingen niet!

De gemeente zal bij de aanleg van groenvoorzieningen, waar dat gewenst is, bij het ontwerp en de keuze van beplanting meer aandacht besteden aan de speelwaarde.

De tabel hieronder reikt ideeën aan hoe dit uitgewerkt kan worden.

Aanleg en beheer van groenvoorzieningen als informele speelruimte
(bron 'Vrij Spel voor natuur en kinderen', W.Leufgen en M.van Lier, 2007)

Boomlaag Afwisseling van dichte en open stukken, langzame en snelle groeiers, klimbomen, 'Lianen' van klimop, hop of heggenrank.
Geen zeer giftige soorten aanplanten als taxus en gouden regen.

Struiklaag Vlier, meidoorn, krent, hazelaar, lijsterbes, vlinderstruik, rode en zwarte bes, framboos en braam.
Giftige soorten als hulst en kardinaalsmuts vermijden.

Kruidlaag Varens, ooievaarsbek, springzaad, sneeuwkllokjes. Giftige soorten als reuzenberenklauw en lelietje van dalen vermijden.

Reliëf en water dijkjes, kuilen, poelen en greppels.

Beheer Door snoeien of aanbinden kunnen structuren worden aangebracht als vensters, deuren of tunnels. Omgevallen bomen en snoeihout kunnen blijven liggen als bouw materiaal of klauterobject.
Als er begrazing gewenst is zijn Soayschappen een goede keus als kindvriendelijke grazers.

Plekken voor Dood hout en snoeihout zijn ook waardevol als groeiplaats voor paddenstoelen en **planten en dieren** als schuilplek voor vogels, egels en muizen. Vogel- of vleermuizenkasten plaatsen.

5 PARTICIPATIE

Speelvoorzieningen bepalen in sterke mate hoe bewoners, dus ook kinderen, de leefbaarheid en de kwaliteit van de openbare ruimte in hun buurt ervaren. De gemeente wil zo veel mogelijk ruimte geven voor de inbreng van de inwoners. Dit kan bij de inrichting van speelveldjes of het verbeteren van de speelkwaliteit van de informele speelruimte. Vooral de inbreng van de kinderen zelf is belangrijk. De bewonersgroepen in de kernen dienen hier als extra aanspreekpunt.

5.1 Participatieladder

Buitenspeelruimte bepaalt ook het gebruik en de kwaliteit van de leefomgeving. Het is daarom belangrijk omwonenden (kinderen, jongeren en volwassenen) nauw bij de ontwikkeling en uitvoering van het speelruimtebeleid te betrekken. Als omwonenden vanaf het begin worden betrokken bij de plaats, keuze en invulling van een speelplek dan wordt dit beter gebruikt. Als vervolgens ze betrokken blijven bij het beheer dan voelt men er zich ook meer verantwoordelijk voor.

De gemeente Drimmelen streeft voor de doelgroep kinderen en jongeren naar participatie tot en met de een na hoogste vorm van de participatieladder. Dit betekent dat de participatie is gericht op: informeren, raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en meebeslissen. Met bewonersparticipatie wordt de behoefte van bewoners in beeld gebracht.

Voor de doelgroep senioren worden niet actief voorzieningen getroffen. Voor ontwikkeling, uitvoering en beheer dienen zij zelf initiatiefnemer te zijn (participatieniveau 4).

De gemeente blijft eindverantwoordelijk en is regievoerder op alle niveaus van de participatieladder. De mate van participatie is situatie afhankelijk. Elke speelgelegenheid is uniek, met zijn eigen (on)mogelijkheden. In paragraaf 5.3 is uitgewerkt hoe dit wordt vormgegeven.

Participatieladder:

Niveau 1 is het geven van *informatie* door de gemeente.

Niveau 2 is *meedenken* wanneer bewoners zelf ook ideeën kunnen aandragen.

Niveau 3 is het *meebepalen en beheren*. De gemeente gaat samen met bewoners zorgen voor aanleg en gebruikelijk beheer, maar bewoners krijgen de verantwoordelijkheid voor aanvullend beheer.

Niveau 4 zijn bewoners zelf *initiatiefnemer* voor ontwikkeling, uitvoering en beheer.

5.2 Stand van zaken

Bij het plaatsen van nieuwe speeltoestellen vindt overleg en samenwerking plaats tussen gemeente en de doelgroep¹⁰. Deze samenwerking vraagt om maatwerk omdat de mate van impact per situatie kan verschillen.

Met de Kerntakendiscussie in 2013 is het beheer en onderhoud van de zandbakken in de openbare ruimte ondergebracht bij een aantal bewonersgroepen. Met deze afspraken wordt het hoogste participatieniveau gehaald. Dit is met andere speeltoestellen niet zo maar realiseerbaar.

¹⁰ zo nodig ook jongerenwerker, scholen en bewonersgroepen

Een prettige buitenruimte die veilig en toegankelijk is, is ook voor de senioren steeds belangrijker. Net als kinderen brengen ook de senioren veel tijd door in de directe woonomgeving. Op het totaal aantal inwoners van de gemeente Drimmelen hebben de 50 plussers een aandeel van 44%. Speelmogelijkheden voor senioren die zij als initiatiefnemer al hebben gemaakt zijn Jeu de boules banen en bewegingstoestellen.

Figuur 15 Bewegingstoestellen

Figuur 16 Jeu de boules baan

5.3 Participatie in Drimmelen

In deze paragraaf wordt beschreven hoe we de diverse participatieniveaus in de uitvoering van het speelbeleid willen invullen, Inclusief de taken en verantwoordelijkheden die daarbij horen. Omwonenden en bewonersgroepen kunnen dan in overleg met de gemeente bepalen welke vorm het beste bij hen past. De bedoeling hiervan is om wederzijds meer duidelijkheid te bieden. Er zijn altijd variaties op de beschreven niveaus mogelijk.

In Drimmelen worden twee verschillende situaties onderscheiden:

- A. Enkelvoudige vervanging in het kader van beheer en onderhoud
Deze variant beperkt zich tot informeren en raadplegen
- B. Grootschalige vervanging en (her)inrichting
Bij deze variant richt de participatie zich op raadplegen, adviseren, samenwerken en meebeslissen

Wanneer het om een nieuwe speelgelegenheid gaat in een nieuwbouwwijk wordt gewacht met participeren totdat de bewoners bekend zijn. Dit kunnen, naast de kinderen in de nieuwe wijk, ook kinderen zijn van omliggende wijken of straten. Als dat zo is worden ook de inwoners van het omliggende gebied bij de participatie betrokken. Wel wordt de ruimte alvast gereserveerd.

Bewoners mogen ook meewerken aan de realisatie van een speelgelegenheid. Werkzaamheden die invloed hebben op de veiligheid worden altijd uitgevoerd door een bevoegd persoon.

5.4 Omgaan met meldingen

De gemeente kan niet altijd overal zijn. Omwonenden en gebruikers van speelplekken hebben de mogelijkheid en verantwoordelijkheid om gevaarlijke en onwenselijke zaken op

speelplekken en aan speeltoestellen te melden. Bewoners kunnen hun meldingen, klachten en ideeën indienen via internet of telefoon bij het gemeentelijk meldpunt. De gemeente zorgt voor een juiste klachtenafhandeling en een passende reactie op ideeën. Dit is van groot belang voor het veilig houden van de speeltoestellen en de blijvende betrokkenheid van bewoners.

5.5 Dorpsgericht werken

Dorpsgericht werken in de gemeente Drimmelen is de manier van werken, waarbij bewoners, gemeente, woningstichtingen, politie, jongerenwerk en andere instanties en verenigingen nauw samenwerken om de leefbaarheid, veiligheid en sociale betrokkenheid in de dorpen te versterken.

Bovenstaande definitie van Dorpsgericht werken is ongewijzigd gebleven en wordt door alle partijen onderschreven. De doelstellingen van het Dorpsgericht werken zijn tweeledig geformuleerd. De eerste richt zich meer op de professionals, de tweede op de bewoners(groepen):

- Door deze manier van werken de verantwoordelijkheid en deskundigheid van bewoners tot zijn recht laten komen door gebruik te maken van kennis en inzet van bewoners en gezamenlijk te zoeken naar structurele oplossingen.
- Bewoners door deze manier van werken uitdagen om zelf mee te denken en vooral ook dingen zelf op te pakken. Zo is het streven dat bewoners meer betrokken en zelfredzaam worden in de eigen woonomgeving.

Initiatief vanuit bewoners

Bewoners kunnen initiatieven aandragen. Elke bewoner kan met een initiatief komen. De eerste stap is dat de betreffende vakambtenaar toetst of het initiatief niet in strijd is met het beleid, zoals bijvoorbeeld het bestemmingsplan. Als er in principe geen strijdigheden zijn, wordt van de bewoner(s) gevraagd en verwacht dat hij of zij er voor zorgt dat er draagvlak is voor het initiatief. Bewonersgroepen en coördinator Dorpsgericht werken kunnen daarbij ondersteunen. Wanneer er voldoende draagvlak is, dient het initiatief zo veel mogelijk in overleg met de vakambtenaren verder uitgewerkt te worden. Gezamenlijk wordt flexibel en creatief gekeken naar de haalbaarheid, mogelijkheden voor samenwerking, hoe om te gaan met procedures en vergunningen, welke kosten er aan zijn verbonden en of deze gedekt kunnen worden.

De betreffende vakambtenaar is verantwoordelijk voor de uitwerking van dat deel van het initiatief dat de gemeente moet bijdragen of uitvoeren. Hij of zij kan hierbij worden ondersteund door de coördinator Dorpsgericht werken. Bewoners zijn verantwoordelijk voor dat deel wat zij redelijkerwijs kunnen uit voeren. Samengevat doorloopt een bewonersinitiatief de volgende stappen:

1. Toetsing aan beleid (o.a. bestemmingsplan)
2. Checken van draagvlak in de buurt
3. Partners en haalbaarheid (o.a. financieel)
4. Zelfwerkzaamheid
5. Communicatie

Subsidieregeling 'Samen aan de slag':

De gemeente Drimmelen wil initiatieven op gebied van leefbaarheid, veiligheid en sociale betrokkenheid ondersteunen. Dit kan door meedenken, faciliteren en/ of door een financiële bijdrage.. Voor dit laatste is er de regeling 'Samen aan de slag'. Het College van Burgemeester en Wethouders heeft voor de 2015 t/m 2019 een bedrag van € 50.000,- per jaar beschikbaar. Op de website van de gemeente vindt u de spelregels en het aanvraagformulier voor deze subsidie.

www.drimmelen/dorpsgerichtwerken/samenaandeslag

6 SAMENWERKING

Het maken van speelruimte is een taak van de hele gemeente. Binnen de gemeentelijke organisatie moeten afdelingen hiervoor samenwerken. Met Openbare Werken als centrale speler. Maar ook andere personen en instanties hebben invloed op de inrichting van de (buiten)ruimte: inwoners, buurtverenigingen, scholen, sportverenigingen, natuurwerk-groepen, waterbeheerders, boeren, en private partijen zoals projectontwikkelaars, recreatieondernemingen en de woningcorporaties.

6.1 De rol van de gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor de realisatie van voldoende speelruimte en speelmogelijkheden voor zowel kinderen als jongeren. Daarnaast kan de gemeente buitenspelen bevorderen door het ondersteunen van inwonersactiviteiten, zoals bijvoorbeeld de landelijke Buitenspeeldag (Stichting Kinderen Voorrang) en de Nationale Modderdag.

6.2 Bewonersparticipatie en betrokkenheid van bewoners

De gemeente draagt zorg voor de "fysieke" invulling van speelruimte en -mogelijkheden. Inwoners daarentegen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het werkelijk gebruik ervan. Allereerst moeten zij accepteren dat er in de buurt en op de speelplekken gespeeld wordt. Daarnaast zijn zij het "dagelijks toezicht" op de speelruimte. Er mag verwacht worden dat ze de speelplekken niet vervuilen en dat ze gebreken en gevaren op speelplekken melden aan de gemeente. Belangrijke voorwaarde voor deze bereidheid en alertheid is betrokkenheid bij de speelplekken in de buurt.

De rol van inwoners bij onderhoud van speelvoorzieningen is beperkt omdat er wettelijke verplichtingen zijn in het kader van het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen. Zoals gezegd wordt van hen verwacht dat ze een oogje in het zeil houden en gebreken melden aan de gemeente. Daarnaast kunnen inwoners meehelpen door de speelplek en de speeltoestellen schoon te houden. Bij nieuwe plekken of herinrichting kunnen buurtbewoners meedenken over de inrichting.

6.3 De rol van jongerenwerk en politie

Jongerenwerk vormt de brug tussen de gemeente en de jongeren. De gemeente betreft het jongerenwerk bij de aanleg en beoordeling van jongerenvoorzieningen. Ook werkt de gemeente samen met jongerenwerk en politie (wijkagent) om ongewenst gedrag van jongeren op tijd bij te sturen. Aan de andere kant pikt jongerenwerk signalen op over verblijfsruimten van jongeren en heeft het hierover contact met de gemeente.

In de gemeente is er nog één jongerenontmoetingsplek, namelijk de locatie Zeggelaan in Terheijden. Deze wordt nu nog door jongeren gebruikt. De gemeente ondersteunt alleen deze locatie nog en gaat niet zelf nieuwe plekken maken.

De jongerenwerker heeft aangegeven dat de jongeren vooral behoefte hebben aan goed bespeelbare trapveldjes. In verband met de bespelingsintensiteit gaat de voorkeur uit naar veldjes van kunstgras.

6.4 Spelen op straat

De straat kan een uitstekende speelplaats zijn voor kinderen. Kinderen moeten daarbij wel veilig kunnen spelen en het verkeer mag daarom geen gevaar vormen voor de spelende kinderen. Het is ook zaak dat kinderen op een veilige manier de straat of weg over kunnen steken van huis naar een speelplek en omgekeerd. Geparkeerde auto's kunnen het zicht

op de weg ontnemen. Veel wijken en buurten zijn ingericht als verblijfsgebied (30 kilometerzone). In de woongebieden is het voor automobilisten zaak rekening te houden met langzaam verkeer en spelende kinderen. De risicoaansprakelijkheid is wettelijk gezien daarom ook bij de automobilisten neergelegd. Op de Nationale Buitenspeeldag is aandacht voor "spelen op straat". Basisschool de Windhoek in Terheijden doet hier al meerdere jaren aan mee. Gestimuleerd kan worden dat nog meer (basis)scholen in de gemeente Drimmelen hier aan mee GAAN doen.

Figuur 17 Nationale buitenspeeldag 2015 BS De Windhoek Terheijden

6.5 Samenwerking met andere beleidsterreinen

De inrichting en het beheer van de buitenspeelruimte zijn nauw verbonden met diverse beleidsterreinen van de gemeente, zoals ruimtelijke ordening, welzijn, weg- en groenonderhoud, verkeer, sport en onderwijs. Voor een efficiënte uitvoering is het belangrijk dat de speelbeleidsdoelen in deze beleidsterreinen geïntegreerd worden.

De beleidsmedewerker speelvoorzieningen is er verantwoordelijk voor dat betrokken teams of afdelingen op de hoogte worden gesteld van het speelbeleid en wat er vanuit dat beleid van hen verwacht wordt. Daarnaast treedt de beleidsmedewerker speelvoorzieningen op als adviseur van collega's, belangenverenigingen en bestuurders, buitendienst openbare werken, basisscholen en als coördinator van de verbinding tussen plannen en wensen. De samenwerking richt zich in ieder geval op de volgende onderwerpen:

Speelveldjes

De beleidsmedewerker speelvoorzieningen wordt betrokken bij het ontwerpproces van nieuwe speelveldjes, zodat de inbreng van speelbeleidsdoelen hierin geborgd is. Het streven is daarbij om sportvelden meer toegankelijk te maken.

Ontwerp of herinrichting openbare ruimte

(Her)inrichtingsplannen voor woonwijken en groenvoorzieningen worden door de beleidsmedewerker speelvoorzieningen getoetst op bespeelbaarheid. Hierbij maakt de medewerker ondermeer gebruik van de informatie die bij de inventarisatie van wensen naar voren is gekomen.

Wijkschouw

Bij de wijkschouw brengt de gemeente de bespeelbaarheid van de informele speelruimte in als aandachtspunt. Als er wensen of ideeën zijn worden die teruggekoppeld met de beleidsmedewerker speelvoorzieningen. Deze inventariseert de wensen en onderneemt zo nodig actie om ze te realiseren.

Sport en jongerenwerk

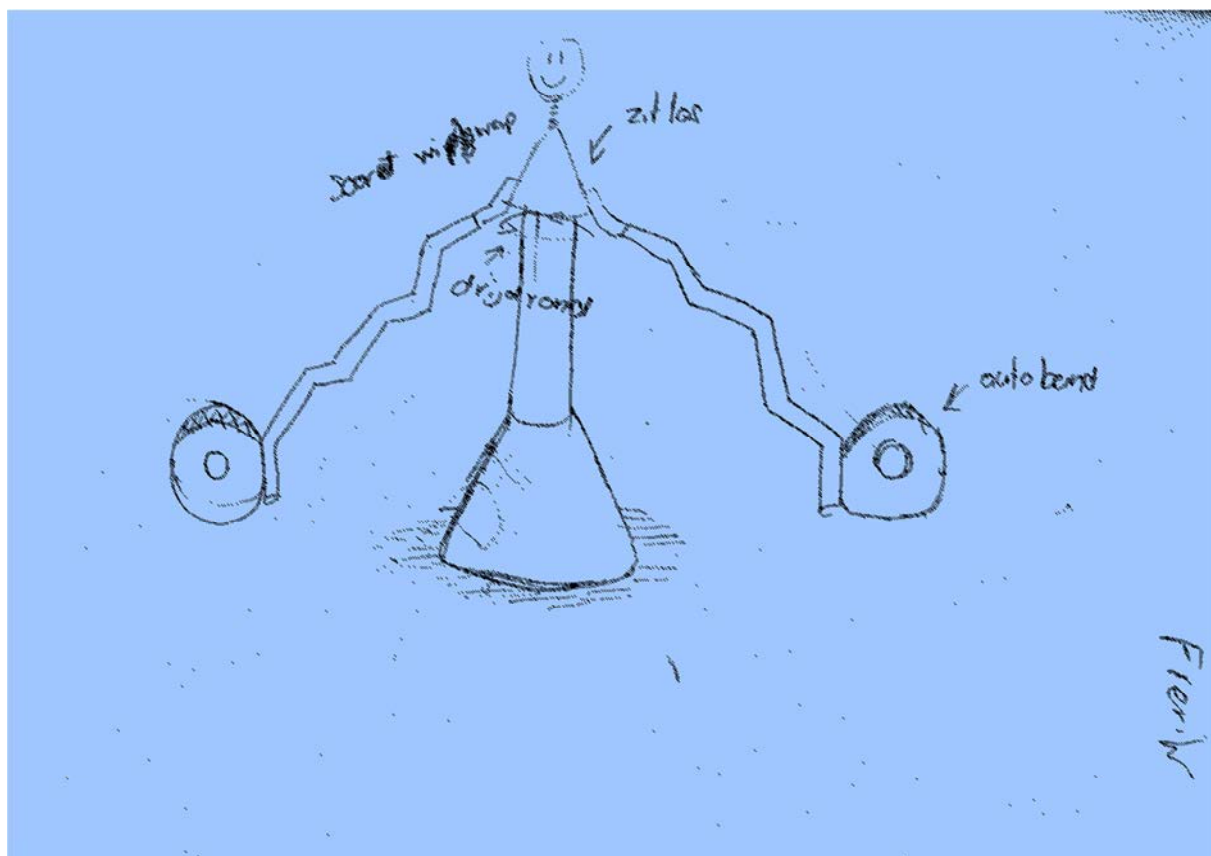
Er is regelmatig contact met de beleidsmedewerker Sport en van Welzijn om op de hoogte te blijven van wensen, ontwikkelingen en kansen voor het op peil houden van de voorzieningen voor jongeren.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Bij ruimtelijke plannen voor nieuwbouw is de 3 procentnorm speelruimte van Jantje Beton uitgangspunt mits dit aansluit bij de doelgroepen huisvesting.

Communicatie

De actiepunten die voortkomen uit het beleidsplan worden teruggekoppeld met de coördinator Dorpsgericht Werken, met cluster communicatie, en met de buitendienst.

Figuur 18 Tekening leerling BS De Schittering Hooge Zwaluwe

7 REALISATIE

Om tot realisatie van het nieuwe speelbeleid te komen zal vooraf aan de uitvoering overleg plaatsvinden met de betrokken doelgroepen. Verschillende financieringsbronnen maken het mogelijk het nieuwe speelbeleid te realiseren. Het uitgangspunt voor het naleven van de visie op spelen is het huidige financiële (2015) kader.

7.1 Planning

De drie natuurlijke speelplekken en de drie moderne trapveldjes worden uiterlijk in het voorjaar van 2017 aangelegd.

Figuur 19 Voorbeeld van een nieuw aangelegde speelplek 'natuurlijk en avontuurlijk spelen'

7.2 Financiën

Het speelruimtebeleid valt onder product 6580100 Speelterrinen en -toestellen. Voor het behalen van de visie 'Spelen is bewegen' is extra budget nodig. Het is namelijk niet alleen een andere manier van inrichten en onderhouden van speelgelegenheden maar er worden ook een aantal nieuwe speelvoorzieningen gerealiseerd. Het onderhoud aan het groen op de (natuurlijke) speelgelegenheden wordt betaald van het product 650 Plantsoenen.

Cruyff Court of een soortgelijke invulling van een modern trapveldje

Uit het jongerenwerk en uit de reacties van de kinderen blijkt dat er een grote behoefte is aan goed bespeelbare trapveldjes in de drie grote kernen. Voorgesteld wordt daarom om in de kernen Lage Zwaluwe (bijvoorbeeld in de nabijheid van basisschool de Grienden), Made (bijvoorbeeld park gemeentehuis) en Terheijden (bijvoorbeeld aan de Baroniestraat) een Cruyff Court of een soortgelijke invulling van een modern trapveldje aan te leggen. Hiervoor is een budget benodigd van € 180.000. Op deze wijze wordt eveneens invulling gegeven aan de beoogde versterking van sporten in de openbare ruimte conform het nieuwe sportbeleid.

Kunstgrasvalondergronden

Om bij vervanging van een speelplek de valondergrond te wijzigen naar een kunstgrasvalondergrond wordt voorgesteld om de jaarlijkse dotatie in de vervangingsinvesteringen te verhogen met € 10.000.

Speelbossen

De inrichting van de drie grote natuurlijke speelplekken wordt bekostigd uit het de reserve groenaanleg. Voor deze speelplekken is naar schatting in totaal een bedrag van € 120.000 nodig voor projectvoorbereiding en uitvoering, aanpassing en onderhoud groen, grondwerk en inrichtingselementen.

De locatie 'De Ronde Bergen' valt volgens het bestemmingsplan kern Made buiten de bebouwde kom. Het bosgebied achter Het Koningsveld Terheijden ligt volgens het bestemmingsplan buitengebied ook buiten de bebouwde kom. Het Morgenstondbosje in Hooge Zwaluwe ligt tevens in het buitengebied.

Vervanging/onderhoud investeringen

In vervanging/onderhoud investeringen is ruimte gevonden om de areaaluitbreiding met drie natuurlijke speelplekken en drie moderne trapveldjes te onderhouden. Hiervoor hoeft géén sanering plaats te vinden. Het huidig aanbod van speeltoestellen blijft op het huidige niveau gehandhaafd mits deze in de behoefte voorzien.

Bij het vervangen van valondergronden en bij nieuwe aanleg van speelvoorzieningen wordt gestreefd naar de aanleg van kunstgrasvalondergronden. Hiervoor is een verhoging van de jaarlijkse dotatie nodig.

7.3 Giften en sponsoring

Als vanuit giften en sponsoring speeltoestellen aangeboden worden dan gebeurt de plaatsing ervan volgens de wettelijke kaders en normen. De areaaluitbreiding wordt met de financiële rapportages verwerkt in de meerjarenbegroting. Dit is nodig om de toestellen te kunnen onderhouden op veiligheid zodat ze voldoen aan het Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen.

7.4 Subsidies

De inzet van subsidies kan vanuit participatie vele mogelijkheden bieden. Er is nu nog niet bekend welke subsidies voor het uitvoeren van het beleidsplan speelruimte bekend zijn.

7.5 Inkoop en aanbesteding

Bij de aankoop van nieuwe speeltoestellen wordt het beleid voor duurzaam inkopen en aanbesteden van de gemeente gevolgd. Hierbij wordt uitgegaan van een zo goed mogelijke afweging van milieu en duurzaamheid, sociaal-maatschappelijke factoren en kosten voor aankoop en onderhoud.

De gemeente Drimmelen kent een inkoop- en aanbestedingsbeleid en een inkoophandboek.

- Het inkoop- en aanbestedingsbeleid is vastgesteld door de raad in zijn vergadering van 3 november 2011. Het beleid geeft de **kaders** weer voor inkopen en aanbesteden.
- Het inkoophandboek is vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders in zijn vergadering van 10 december 2013. Het handboek is een **verdere uitwerking** van het beleid en vooral bedoeld als handvat voor de organisatie. Bij dit handboek behoren diverse bijlagen.

Om handen en voeten te geven aan het gemeentelijk aanbestedingsbeleid zal in 2015 een raamcontract voor de levering en plaatsing van speeltoestellen worden aanbesteed. De basis hiervoor is de landelijke aanbestedingsleidraad SPELEN.

In samenwerking met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft de branchevereniging SPELEN een aanbestedingsleidraad opgesteld voor het leveren en plaatsen van speeltoestellen (januari 2013). Er blijkt behoefte aan deze aanbestedingsleidraad omdat 'spelen' lastig in een aanbestedingsprocedure blijkt te vangen. Al snel worden appels met peren vergeleken of wordt vergeten waarom speeltoestellen ingekocht worden. In het geval van spelen gaat het namelijk niet om een 'maaibestek' van een x-aantal vierkante meters gras'.

Realisatie (maatschappelijke) doelen

Spelen wordt juist ingekocht door o.a. gemeentes om (maatschappelijke) doelen in de wijken te behalen. Spelen zorgt niet alleen voor ontwikkeling bij kinderen, maar ook voor beleving in de wijk. Het is daarom zaak dat een aanbesteding juist deze doelen meeweegt in de beoordeling.

7.6 Duurzaamheid

Negen normen

De kern van de aanbestedingsleidraad van de Vereniging Nederlandse Gemeente en branchevereniging SPELEN is dat negen normen zijn gedefinieerd. Visie, Kwaliteit/milieu, Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO), Levertijden, Sfeer, Voorbeeldontwerp, Duurzaam Inkopen, Garantie en prijs/korting. Belangrijk aandachtspunt hierbij is de speelwaarde voor het spelende kind en de omgeving.

Scoringstabel

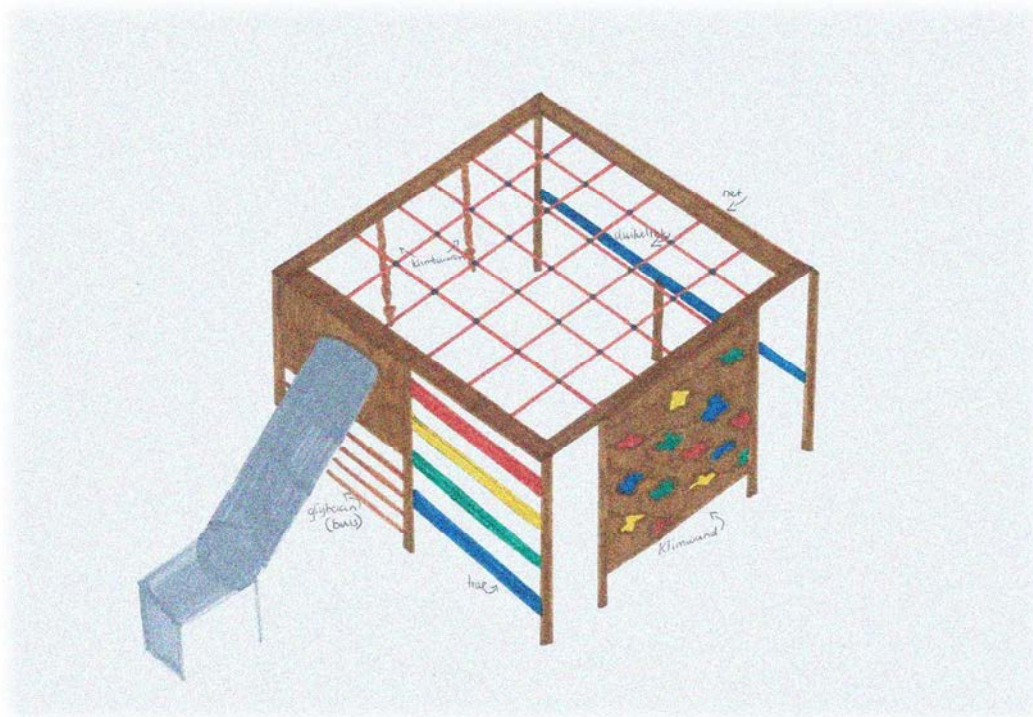
In de aanbestedingsleidraad is een scoringstabel opgenomen, waarmee de inkopende organisatie zelf kan bepalen welke waarde wordt gehecht aan bepaalde normen. Zo rolt er als het ware vanzelf een totaalscore uit. Vindt iemand echt alleen prijs/korting belangrijk, dan kan daar een hogere waardering aan gehangen worden. Hetzelfde geldt voor bijvoorbeeld duurzaamheid, ontwerp, MVO of levertijd. Het voordeel is dat nu – objectief – kan worden gemeten en een beter vergelijk kan worden gemaakt tussen de verschillende aanbieders.

Duurzaam hout

Bij het ontwerpen van speeltoestellen voor de openbare ruimte, speelt duurzaamheid een belangrijke rol. Het hout van de Robinia pseudo-acacia is de meest duurzame houtsoort van Europa. Het hout is zeer hard en slijtvast en daarmee uitermate geschikt voor het creëren van onderhoudsarme en vandalisme bestendige speelomgevingen. Door haar perfecte technische eigenschappen, is een extra bewerking van het hout niet nodig. Bij contact met de grond heeft Robiniahout volgens de leveranciers een levensduur van ruim 25 jaar.

Hergebruik speeltoestellen

De gemeente streeft naar hergebruik van speeltoestellen. Goede speeltoestellen die op de ene plek overbodig zijn worden verplaatst naar een andere locatie in de gemeente.

Figuur 20 Tekening leerling BS Lage Weide Made

Figuur 21 Tekening leerling BS Den Duin Made

7.7 Communicatie

De actiepunten die voortkomen uit de hoofdstukken participatie en samenwerken worden besproken met de coördinator voor dorpsgericht werken, met de afdeling communicatie, en met de voormannen van de wijkteams.

De beleidsmedewerker speelvoorzieningen zorgt er voor dat alle betrokkenen bij het speelbeleid de belangrijkste informatie ontvangen over het speelbeleid. De frequent gehouden wijkschouw vormt hierbij een belangrijk communicatiemiddel om de bewonersgroepen (direct) en inwoners (indirect) te informeren.

De communicatie richt zich in ieder geval op de volgende onderwerpen:

Inhoud speelbeleid

Na de vaststelling van het speelbeleidsplan is het plan te raadplegen op de website van de gemeente. Daarnaast wordt in het eerste jaar na vaststelling aandacht besteed aan het plan via het intranet van de gemeente, de gemeentepagina en de website.

Aanleg natuurlijke speelplekken en moderne trapveldjes

Doelgroepen worden betrokken bij de inrichting en realisatie van de drie natuurlijke speelplekken en de drie moderne trapveldjes.

Openbare ruimte is vooral ook bedoeld voor spelen

Na de vaststelling van dit beleidsplan informeren we zowel de bij het speelbeleid betrokken medewerkers van de gemeente als de inwoners over het standpunt dat de openbare ruimte ook bedoeld is om te spelen. We leggen uit waarom dat belangrijk is en we stimuleren dat inwoners via hun bewonersgroepen suggesties doen voor verbeteringen. Ook geven we duidelijk aan dat spelen in de openbare ruimte mag, zolang er geen vernielingen of onevenredige overlastsituaties ontstaan. Dit doen we op de gemeentepagina, de website, en via de bewonersgroepen.

Figuur 22 Tekening leerling BS De Zeggewijzer Terheijden

BIJLAGE A: Begrippenlijst

APV (Algemene Plaatselijke Verordening)
Wetgeving op gemeentelijk niveau

Bestemmingsplan
Een door de gemeente opgesteld plan waarin staat aangegeven waarvoor de grond of gebouwen mogen worden gebruikt en waarin staat hoe men de ruimte gaat beheren en ontwikkelen.

NUSO (Nederlandse Unie van Speeltuinen Organisaties)
Landelijke organisatie die zicht inzet voor meer en betere buitenspeelmogelijkheden voor kinderen en jongeren.

Participatiegraad
Mate van participeren. Hoe hoger de participatiegraad, des te meer invloed hebben de participanten.

Sociale veiligheid
Veilige omgeving in de openbare ruimte, waarin men zich ook daadwerkelijk veilig voelt.

Speelruimte
Betreft ten eerste de ruimte die fysiek aanwezig is om te spelen, zowel in de openbare ruimte als op de ingerichte speelplekken. Ten tweede gaat speelruimte over de spreekwoordelijke ruimte die de doelgroep gegund wordt, met andere woorden: waar *mag* hij of zij spelen?

Informele speelruimte
Hiermee wordt de ruimte aangeduid waar de doelgroep leeft, woont en veilig kan spelen, zoals op de straat, de stoep, het plantsoen en het water, maar waar geen specifieke speeltoestellen staan.

Formele speelruimte
Hiermee wordt de ruimte aangeduid die specifiek en exclusief is ingericht voor de speelfunctie. Dit zijn bijvoorbeeld gemeentelijke speelplekken en goed toegankelijke speeltuinen en openbare schoolpleinen.

Speelaanleiding
Een object dat aanleiding geeft om op te spelen, niet zijnde een speeltoestel.

Speelfunctie
Aanduiding van de mogelijkheden van een speeltoestel. Bijvoorbeeld glijden, schommelen enz.

Speelgelegenheden
Alle plekken in de openbare ruimte waar kinderen veilig kunnen en mogen spelen. Van ingerichte speelplekken tot een breed trottoir.

Speeltoestel
Een inrichting bestemd voor vermaak of ontspanning waarbij uitsluitend van zwaartekracht of van fysieke kracht van de mens gebruik wordt gemaakt.

Speelplek
Een afgebakende plek die is voorzien van speeltoestellen waar kinderen op gezette tijden onder toezicht kunnen spelen.

Spelen
Recreatief bezig zijn in de openbare ruimte met een spel of sport ter ontspanning.

Valondergrond
Schokdempend bodemmateriaal onder een speeltoestel of –aanleiding.

Visie op spelen
Door de politiek bepaalde uitgangspunten voor het aspect spelen in de gemeente Drimmelen.

Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen (WAS)
Landelijk geldend besluit waarin is vastgelegd aan welke veiligheidseisen speeltoestellen moeten voldoen.

BIJLAGE B: **Ideeën kinderen** **‘Avontuurlijk en Natuurlijk’**

Speelplek in de wijk

- Schommel
- Wipwap voor vier personen
- Vogelnestschommel
- Cruyff Courts
- Klimwand
- Groot speeltoestel met draden
- Draaitoestel
- Familieschommel
- Pannaveldje / pannakooi
- Basketbalveld
- Skatebaan
- Hamsterrad
- Huis waar je door heen kunt kruipen
- Kunstgrasveld waarop je van alles kunt doen
- Duikelrek
- Speelboot
- Picknickplaats
- Grote bol met draden

Speelbos

- Hoge klimtoestellen
- Uitkijktoren met brandweerpaal
- Tussen twee touwen lopen
- Kabelbaan over het water
- Zelf hutten bouwen (losse takken)
- Houten beelden van dieren
- Vlot over water
- Grondwaterpomp
- Boomstammen
- Boomhut
- Stapstenen
- Water
- Wiebelbrug
- Touwbrug
- Klimheuvel
- Klim- en klauterbomen
- Glijbaan in water
- Gangenstelsel met buizen